

Universiteit
Leiden
The Netherlands

China's Islam in Xinjiang: from functionalization to elimination
Spiessens, E.

Citation

Spiessens, E. (2023, April 6). *China's Islam in Xinjiang: from functionalization to elimination*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3590432>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3590432>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Samenvatting

CHINA'S ISLAM IN XINJIANG: VAN FUNCTIONALISERING TOT ELIMINATIE

Dit proefschrift onderzoekt de praktijk en de effecten van het religieuze en minderhedenbeleid van de Chinese Communistische Partij in Xinjiang aan de vooravond van de grootschalige onderdrukking van islam en de Oeigoerse cultuur na 2016. Het is gebaseerd op overheidsdocumenten, toespraken, publicaties, en mededelingen van de China Islamic Association, alsmede veldwerk in Xinjiang zelf en onder de Oeigoerse diaspora in Europa tussen 2013 en 2018, en kijkt specifiek naar de verschuiving in het islambeleid van de Chinese Communistische Partij in de context van het "Xinjiang probleem".

De vrees van de Chinese staat voor de islam als instrument en oorzaak van Oeigoerse onrust bestond al sinds de jaren negentig. Het beleid van repressie en controle in Xinjiang is in verschillende studies aan de orde gesteld, die aantoonen dat dit onderdrukkende beleid het gebruik van de islam als anti-Chinees symbool van verzet juist heeft aangewakkerd. Maar er was ook een nationaal, door de staat gesteund, positief beleid ten aanzien van de islam, dat trachtte religieuze gemeenschappen sterker aan de partijstaat te binden. Dit werd gedaan door islamitische geschriften en religieuze leiders te gebruiken om culturele en politieke loyaliteit onder moslims te stimuleren. Dit proefschrift onderzoekt deze "functionalisering" van de islam door de Chinese staat en hoe deze in Xinjiang werd omgezet om te begrijpen wat er precies veranderde in de benadering van Oeigoerse islam door de Partij, waarom het veranderde en of het nieuwe beleid een diepere verschuiving betekende in de omgang van de Partij met religie.

Kijkend naar de boodschap en de methoden van de functionalisering van de islam en naar de beleidslogica erachter, zien we dat het aan de ene kant diende als een instrument voor de staat om controle te krijgen over wat er gebeurde in religieuze gemeenschappen, maar aan de andere kant ook zorgde voor officiële erkenning van religiositeit. Dit was gebaseerd op het pragmatische bestuursprincipe dat de staat rekening moest houden met het belang van de islam als plaats van sociale normativiteit in de samenleving. Als we kijken naar hoe het functionaliseringsbeleid in Xinjiang werd uitgevoerd, zien we niet alleen hoe het beleid er niet in slaagde de Oeigoeren aan de Chinese natie te binden, maar ook hoe het de spanningen die al in de regio aanwezig waren vergrootte. In de context van het bredere beleid van de staat in Xinjiang van kolonialistisch paternalisme en onderdrukking van protest, overheerste het primaire motief van staatscontrole. Dit ondermijnde het secundaire motief van mensen ervan te overtuigen dat de boodschap van God de Chinese heerschappij ondersteunt. De "wederzijdse aanpassing" tussen religie en Chinees socialisme, die werd gepropageerd door het functionaliseringsbeleid van de staat, was een eenrichtingsverkeer.

Hierbij was de staat terughoudend in het voeren van een dialoog met het lokale islamitische verhaal, dat in hun ogen veel achterlijk of opruiend potentieel herbergde. Bovendien versterkte de staat, door legale religie gelijk te stellen aan politieke en culturele loyaliteit aan China, het idee dat Oeigoerse niet door de staat gereguleerde religiositeit een bedreiging vormde voor de Chinese natie.

Ondertussen vergrootte de sociale, economische en politieke marginalisering van Oeigoeren de kloof tussen de Oeigoeren en de Chinese staat. Ook werd het centrale leiderschap van de CCP onder Xi Jinping minder tolerant tegenover dissidente stemmen en werd het discours van het door de partij geleide Chinese socialisme geïntensiveerd. Vervolgens verhoogden verschillende gewelddadige incidenten, zoals de mesaanval in Kunming in 2013 en de bomaanslag op het treinstation van Urumqi in 2014, het belang van de staatsaanpak in Xinjiang. Al deze factoren leidden ertoe dat de functionalisering van de islam in Xinjiang werd teruggedraaid en dat in 2014 de *War on Terror* begon. De centrale staat richtte zich nu op de gevaren van religie, en bracht het bestuur van religieuze zaken strakker onder centrale partijcontrole. Ambigu bestuur van religie werd door Beijing opgeofferd om de islam als zondebok voor het Xinjiang probleem te kunnen gebruiken. De nadruk op religieus extremisme als het kernprobleem in Xinjiang bood een reden voor de diepe maatschappelijke penetratie van de staat en de noodzaak van "heropvoeding". In dit proces van diepgaande *social engineering* vervingen de dogma's van de CCP volledig die van de islam.

Wat de gevolgen van deze profilering van islam als *enemy of the state* in Xinjiang zijn, kan in dit proefschrift niet volledig worden overzien. Het is onwaarschijnlijk dat de in Xinjiang ingevoerde gewelddadige maatregelen in dezelfde mate zullen worden toegepast bij andere moslimminderheden in China. De onrust onder de Oeigoeren vond zijn oorsprong in bredere sociale, economische en politieke kwesties, en als een van de grootste etnische minderheden in China aan de rand van de Chinese natie vormden de Oeigoeren een specifieke bedreiging die de Chinese staat wilde elimineren. Met betrekking tot andere moslimminderheden in China zien we echter al een toenemende vijandigheid tegenover de islam en een angst voor de islam als een kracht die de Chinese sociale orde zou kunnen bedreigen. Dit vertaalt zich in een strenger bestuur en minder tolerantie voor islamitische praktijken en gemeenschappen bij lokale overheden, evenals een toenemende zelfcensuur bij de gemeenschappen zelf. Hierdoor lijkt de boodschap van het functionaliseringsbeleid, dat moslimgemeenschappen deel uitmaken van de Chinese natie, effectief verstoten.